

汉罗对照
EDIȚIE BILINGVĂ CHINEZĂ-ROMÂNĂ

中國歷代笑話

POVESTIRI HAZLII DIN TOATE EPOCILE CHINEI

徐文德 译

în românește de
XU WENDE

非
外
借

中國國際廣播出版社
EDITURA RADIO CHINA INTERNAȚIONAL

汉罗对照

EDIȚIE BILINGVĂ CHINEZĂ-ROMÂNĂ

中國歷代笑話

POVESTIRI HAZLII DIN
TOATE EPOCILE CHINEI

中國國際廣播出版社

EDITURA RADIO CHINA INTERNAȚIONAL

图书在版编目 (CIP) 数据

中国历代笑话: 汉语、罗马尼亚语对照 / 徐文德译. —北京: 中国国际广播出版社, 2016.10

ISBN 978-7-5078-3892-3

I. ① 中… II. ① 徐… III. ① 笑话—作品集—中国—汉语、罗马尼亚语
IV. ① I277.8

中国版本图书馆CIP数据核字 (2016) 第133190号

中国历代笑话

译者 徐文德
责任编辑 郭广
版式设计 国广设计室
责任校对 徐秀英

出版发行 中国国际广播出版社 [010-83139469 010-83139489 (传真)]
社址 北京市西城区天宁寺前街2号北院A座一层
邮编: 100055
网 址 www.chirp.com.cn
经 销 新华书店
印 刷 北京艺堂印刷有限公司

开 本 640 × 940 1/16
字 数 160千字
印 张 12.5
版 次 2016年10月 北京第一版
印 次 2016年10月 第一次印刷
定 价 42.00元

CRJ

中国国际广播出版社

欢迎关注本社新浪官方微博

官方网站 www.chirp.cn

版权所有
盗版必究

译者简介

徐文德，1934 年生于上海。1951—1953 年就读于北京外国语学校（现名北京外国语大学）英语系，1953—1956 年就读于布加勒斯特大学语言文学系。1956—1964 年、1965—1968 年曾先后任中国驻罗马尼亚大使馆职员、外交部苏欧司科员、驻罗使馆随员。1968—1996 年就职于中国国际广播电台罗马尼亚语组（1973—1986 年任组长）。

译著：《爱明内斯库诗选》，上海译文出版社，1981（与戈宝权、李宁来合译）；《中国历代笑话一百篇》，布加勒斯特旅游出版社，1990（与丽亚-玛利亚·安德烈伊策、扬·安德烈伊策合作）；《中国古代寓言选萃》，布加勒斯特巴科出版社，1993（与埃尔维拉·伊瓦什库合作）；《中国经典笑话》和诗集《美丽的事业——15 位中国现代诗人》，布加勒斯特，拉韦克斯洛姆斯出版社，2015（与丽亚-玛利亚·安德烈伊策、扬·安德烈伊策合作）。

汉罗对照本：《中国古诗词精品》（与埃米尔·米拉索瓦合作），《中国唐诗集》、《毛泽东诗词》、《诗经》、《老子道德经》、《论语》、《中国古代寓言》、《中国古代笑话》，中国国际广播出版社，2015—2016 年。

1989 年 6 月应邀赴罗参加罗马尼亚大诗人爱明内斯库逝世 100 周年纪念活动，获罗马尼亚作家协会颁发的“爱明内斯库奖状”。2000 年值爱明内斯库诞辰 150 周年之际，获由时任罗马尼亚总统埃

米尔·康斯坦丁内斯库颁发和签署的“爱明内斯库诞辰 150 周年纪念奖章”及证书。2009 年 10 月 5 日获罗马尼亚外交部为庆祝罗中建交 60 周年而颁发的“杰出贡献奖状”。

Notă biografică

Xu Wende s-a născut în 1934 la Shanghai. A făcut studii de limba engleză la Institutul de Limbi Străine din Beijing (1951—1953) și de limba română la Facultatea de Filologie a Universității București (1953—1956). A fost funcționar și apoi atașat la Ambasada Chinei de la București (1956—1964 și 1965—1967) și la Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Populare Chineze (1964—1965 și 1967—1968). A lucrat (1968—1996) la Secția de limba română a postului Radio China Internațional, unde între 1973 și 1986 a activat ca șef al secției.

Volume de traduceri: *Culegere de poezii, Eminescu*, Editura Yiwen, Shanghai, 1981 (în colaborare); *Supă de ginseng, povestiri umoristice chineze*, Editura pentru turism, București, 1990 (în colaborare cu Lia-Maria Andreiță, Ion Andreiță); *Comoara înțelepciunii și alte tâlcuri din China antică*, Editura Paco, București, 1993 (în colaborare cu Elvira Ivașcu); *Anecdote clasice chineze și volumul de versuri Cauza frumuseții—15 poeți chinezi contemporani*, Editura Rawex Roms, București, 2015 (în colaborare cu Lia-Maria Andreiță, Ion Andreiță)

Volume de traduceri bilingve: *Giuvaere din lirica chineză clasică* (în colaborare cu Emil Mirasova), *Poezia din dinastia Tang, Poezia de Mao Zedong, Cartea cântecelor, Cartea despre Dao și virtute de Laozi, Analectele lui Confucius, Fabula din China antică și Povestiri hazlii din toate epocile Chinei*, Editura Radio China Internațional, 2015—2016.

În iunie 1989 a fost invitat în România cu ocazia centenarului morții lui Eminescu. Cu acest prilej Uniunea Scriitorilor din România i-a decernat Diploma Eminescu pentru contribuția adusă la cunoașterea

în China a operei și personalității poetului român. În 2000, cu ocazia aniversării a 150 ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, președintele României, Emil Constantinescu, i-a conferit medalia comemorativă „150 ani de la nașterea lui Mihai Eminescu”.

La 5 octombrie 2009, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Populară Chineză și România, a primit Diploma de Excelență, acordată de Ministerul Afacerilor Externe al României, în semn de recunoaștere și prețuire a contribuției aduse la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-chineze.

译者的话

本书收集的笑话，选自王利器辑录的《历代笑话集》（上海古籍出版社 1981 年版），收录了自三国至清末我国各类笑话集 100 篇。这些笑话大体上勾画了历代杰出的文人所写的诙谐故事的特征。它们短小精悍，充满活力，讲述了在那些年代普通人社会生活中发生的饶有风趣的事情。在各个生活领域的真实表象的基础上，笑话作者对事物本质进行了广泛深入的概括和高度集中的处理，突出了人的基本特征；在故事中彰善瘅恶，再现了充满活力的人物。他们通过艺术夸张，用锋利的笔触揭示了封建社会的时弊、官僚政治的弊病和堕落的风尚。

中国历代笑话的魅力，自然地在于其淳朴、自发而不可抗拒的诙谐。尽管颇具乐趣，这些笑话其实是对不公正行为的无可指摘的强烈控诉。历代笑话作品带有浓郁的生活气息，具有通俗、生动、清新、明快的特色，而且经常带有劝导性，谆谆教诲中国社会各个阶层的人们。这些笑话的作者对那些年代处在水深火热中挣扎的男男女女劳苦大众，深表同情和团结一致。他们因其敏锐的洞察力、尖刻的社会批判和对人类苦难的关怀而著称于世。

就艺术形式和表现技巧而言，作者可以说极具文学才华，他们善于抓住典型事例，对生活素材进行文学加工。在创作过程中，他们表现出丰富的幻想力，用恰如其分的、简练的文笔勾勒出五光十色的人生脸谱——伪善、迂腐、贪婪、愚昧、欺诈、怠惰等。

但笑话中描绘的不一定都是真人真事。作者根据其丰富的生活经验，完全可以虚构一些具体情节。读者要求的其实并非现象的真实，而是本质的真实。

本书收集的笑话，其年代大致上从隋初一直到清末。全书的排

序也是按着时代先后编排的。希望爱好中国古典文学的罗马尼亚读者能把本书看作为一本值得他们关注的有趣味的读物。

徐文德

Cuvânt al traducătorului

Povestirile cu haz înmănuncheate în acest volum de traduceri au fost selectate din *Antologia povestirilor hazlii chineze din toate epocile*, alcătuită de Wang Liqi și editată la Editura de Cărți Antice din Shanghai în anul 1981. Wang Liqi a ales aceste piese din circa 100 de cărți, care acoperă o perioadă cuprinsă între Cele Trei Regate (220—280 e.n.) și ultima dinastie, Qing (1644—1911).

Textele întruchipează în linii generale trăsăturile caracteristice ale povestirilor cu haz, scrise de literați proeminenți din diferite timpuri. Scurte, concise și pline de sevă, ele relatează întâmplări hazlii ale vieții oamenilor de rând, în condițiile sociale ale epocilor respective. Pe baza fenomenelor autentice ale diverselor domenii ale vieții, autorii povestirilor cu haz au realizat o largă și aprofundată operă de sinteză. Ei au pătruns adânc în esența lucrurilor și, scoțând în relief trăsăturile umane fundamentale, au sancționat în istorisirile lor pe ticăloși și răufăcători, reproducând astfel caractere profund realiste. Prin exagerare artistică, ei au scos la lumină, cu condei tăios, viciile societății feudale și ale birocrăției, precum și moravurile corupte.

Farmecul acestor povestiri umoristice constă, firește, în umorul lor pur, spontan și irezistibil. Deși hazlii, ele au la bază un rechizitoriu implacabil asupra nedreptății. Pătrunse de un puternic suflu al vieții și caracterizându-se prin simplitate, prospețime și autenticitate — însoțite adesea de un mesaj moralizator — povestirile aruncă o privire umoristică asupra diverselor păături sociale chineze. Profund atașați de popor, acești scriitori s-au solidarizat cu oamenii oropsiți, bărbați și femei, care se

zbăteau în noianul de suferințe al vieții din acele vremi apuse.

Autorii povestirilor cu haz din China erau renumiți pentru ascuțimea observației, pentru causticitatea criticii sociale și grija față de suferința umană.

Cât despre forma artistică și tehnica de expresie, se poate spune că erau talentați în sesizarea cazurilor tipice, în prelucrarea literară a materiei prime din viață. În procesul de creație însă, scriitorii au dat adesea frâu liber imaginației, scoțând la iveală, într-un stil plăcut și concis, adevăratele trăsături ale diferitelor ipostaze de caracter: ipocrizia, pedanteria, lăcomia, ignoranța, șiretenia, incompetența, indolența etc. .

Nu toate povestirile cu haz au însă, la bază, persoane sau evenimente strict reale. Una din tehnicile scriitorilor de acest gen de literatură este aceea de a apela pentru povestirile lor la intrigi inventate. La urma urmei, cititorul nu cere neapărat veridicitatea întâmplării, ci autenticitatea esenței.

Povestirile culese în prezentul volum sunt expuse în ordine cronologică, ele acoperind o perioadă cuprinsă între începutul dinastiei Sui (581—618) și sfârșitul dinastiei Qing (1644—1911).

Sperăm că cititorii noștri iubitori de literatura chineză clasică vor cunoaște astfel, într-o oarecare măsură, istoria dezvoltării fabulei chineze, și totodată ca acest volum de traduceri să devină o carte vrednică de atenția lor.

Xu Wende

目 录

Cuprins

(1) 腊月何处有蛇咬

Șarpele nu mușcă în a douăsprezecea lună /001

(2) 长年术

Longevitate /004

(3) 晏子趣事之一

O anecdotă din Povestirile despre Yan /006

(4) 客答

Ce răspunde oaspetele /008

(5) 孙儿

Nepotul /010

(6) 病忘

Amnezie /012

(7) 邢矮

Xing-cel-mic-de-stat /015

(8) 同病

Boala comună /016

(9) 学偷

Învățând furtul /018

(10) 呆子

Fiul nătâng/020

(11) 呆县丞

Stupidul asistent de prefect/021

(12) 不怕鬼

Oameni temerari/023

(13) 止母念佛

Mamă, în zadar psalmodiezi numele lui Budha /026

(14) 诱出户

Fă-mă să ies din casă!/028

(15) 红米饭

Orez roșu /030

(16) 死后佳

Binele de pe lumea cealaltă /031

(17) 恨庐郎

Singurul meu regret /033

(18) 不死酒

Vinul nemuririi /035

(19) 垛子

Zeul țintei /037

(20) 遇偷

Dând de un hoț /039

(21) 问令尊

Dacă cineva întreabă de tatăl tău /040

(22) 糟饼

Turte de sorg /042

(23) 不请客

Nu-i dă musafirului un ospăț /044

(24) 不留客

Neinvitând musafirul să rămână la masă /046

(25) 吃素

Pisica vegetariană /048

(26) 借茶叶

Luând cu împrumut ceai /050

(27) 屋漏

Acoperișul buclucaș /052

(28) 贼

Hoți /053

(29) 卖酒

Vânzătorul de vin /055

(30) 说谎者

Mincinosul /056

(31) 惧内

Omul ținut sub papuc /058

(32) 化缘

Cerând de pomană /059

(33) 大丈夫说不

Când un om destoinic spune nu /061

(34) 善人好欺负

Oamenii buni la inimă pot fi intimidați /062

(35) 暑月戴氈帽

Pălăria de pâslă /064

(36) 夹衣胜单衣

O haină căptușită e mai bună decât una necăptușită /065

(37) 你们所笑，定然不差

Lucrul de care râdeți voi trebuie să fie tare nostim /066

(38) 吹牛

Toba și boul /067

(39) 以正夫纲

Probă de bărbăție /069

(40) 惧内吏

Un demnitar ținut strașnic sub papuc /071

(41) 他不肯和

El refuză să consimtă asupra unei remize /073

(42) 河鲀

Peștele hetun /075

(43) 妙处难学

Un șiretlic greu de învățat /077

(44) 七十三八十四

Șaptezeci și trei sau optzeci și patru /079

(45) 敢想吃他

Cum de-aș fi îndrăznit să-i mănânc eu? /081

(46) 难为东道

Nu-mi pot îngădui să-i fiu gazdă! /082

(47) 秋蝉

Cicada de toamnă /084

(48) 双斧劈柴

Tăind lemne cu două topoare /086

(49) 酸酒

Vin acru /088

(50) 有钱者生

Ai bani, ai viață! /090

(51) 有钱村牛

Boul unui sat bogat /091

(52) 死后不赎

Nu mă vinde pe datorie după ce mor! /093

(53) 一钱莫救

Niciun sfanț în plus! /095

(54) 洗衣

Spălând haina /097

(55) 矫揉不安贫

Nu se resemnează la sărăcie /098

(56) 陈公戒酒

Respectabilul domn Chen lăsându-se de băut /100

(57) 蚊符

Talisman împotriva țânțarilor /102

(58) 盗牛

Furând un bou /103

(59) 赏历

Oferind un calendar /105

(60) 夸富

Lăudărosul /106

(61) 躲债

Ferindu-se de creditor /107

(62) 嘲好酒人

Bețivul ridiculizat /109

(63) 讥人刁诈

Vicleanul luat în răs /110

(64) 劝人行善

Să faci fapte bune /112

(65) 势利

Snobism /114

(66) 无功受赐

Răsplată fără merite /116

(67) 梦戏酌

Teatru în somn /117

(68) 请客

Poftind un musafir la masă /118

(69) 背客吃饭

Mâncând în spatele oaspetelui /119

(70) 脚像观音

Picioarele seamănă cu o Bodhisattva /120

(71) 凑不起

Neputând aduna laolaltă cuvintele /121

(72) 雨

Ploaie /123

(73) 剩个穷花子与我

Mulțumit cu un cerșetor /125

(74) 愿变父亲

Reîncarnare pe post de tată /128

(75) 哑子说话

Un cerșetor mut vorbește /131